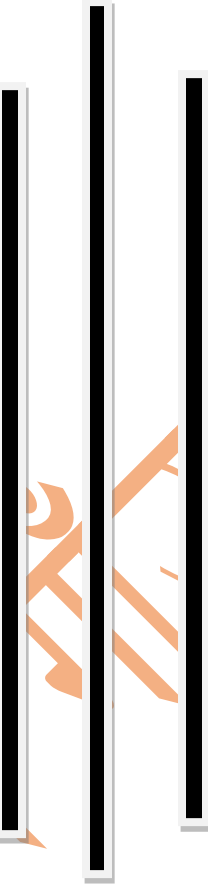

राजस्व परामर्श समिति द्वारा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन-२०८१

मालिका गाउँपालिका
अर्खावाङ्ग, गुल्मी

गाउँसभामा पेस गरेको मिति: २०८१।०३।०८ गते।

राजश्व परामर्श समितिका पदाधिकारिहरु:

उपेन्द्र अर्याल (गा.पा. उपाध्यक्ष)

-संयोजक

विकास खनाल (प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत)

- सदस्य

विनोद श्रीस (वडा नं २ वडा अध्यक्ष)

-सदस्य

सकुन्तला पन्थी (कार्यपालिका सदस्य)

-सदस्य

झपिन्द्र घिमिरे (राजश्व शाखा)

-सदस्य सचिव

पृष्ठभुमी

नेपालको संविधान २०७२ लागु भईसकेपछि नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थामा प्रवेश गरेको छ । संविधान अनुसार संघ प्रदेश र स्थानीय तहको चुनाव सम्पन्न भई तीन तहका सरकारहरूको गठन भई सञ्चालन भएको अवस्था छ । स्थानीय तहको चुनाव सम्पन्न पश्चात विधिवत रूपमा मालिका गाउँपालिकाको गाउँसभा, गाउँकार्यपालिका गठन भई आ.व. २०७४।७५ देखि २०७९।८० सम्मको बजेट नीति तथा कार्यक्रम गाउँसभाबाट पारित भई कार्यन्वयन सन्दर्भमा आ.व. २०८०।८१ को लागि समेत बजेट नीति तथा कार्यक्रम कार्यन्वयनको चरणमा छौ ।

स्थानीय तहले संघीय सरकार , प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँड, वित्तिय समानिकरण अनुदान, सशर्त अनुदान, समपुरक अनुदान र विशेष अनुदान प्राप्त गर्दछ । स्थानीय तहले संविधानत प्राप्त भएका कर सम्बन्धि अधिकार अनुसार स्थानीय सरकारको आम्दानीको स्रोत भनेको आन्तरिक आय पनि हो । राजस्व सम्बन्धि अधिकारक्षेत्र भित्र रहि तोकिएको दरमा राजस्व असुली गर्दै गाउँपालिका लाई आफैमा आत्मनिर्भर बनाउनु आवश्यक छ । राजस्वका सम्पुर्ण क्षेत्रहरूको पहिचान गरी प्रगतिशील करको सिद्धान्त अनुसार राजस्वको असुली गरी समृद्ध र आत्मनिर्भर गाउँपालिका निर्माण गर्नु जरुरी छ ।

आ.व. २०८०।८१ का राजस्वका क्षेत्र र दरहरू को कार्यन्वयनबाट संकलित राजस्व रकम, दर तथा दायराको विश्लेषण, त्यसबाट सम्बन्धित करदाता एवम् जनतामा परेको प्रभाव समेतको विश्लेषण गरि राजस्व परामर्श समितिले यो प्रतिवेदन तयार पारेको छ । राजस्वका दरहरू बढाउने भन्दा पनि यसको दायरा फराकिलो बनाउने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ भन्ने कुरामा अडिग रहँदै, राजस्व संकलन प्रक्रियालाई प्रविधिमा आधारित बनाउने र राजस्व चुहावट न्युनिकरण गर्ने तर्फ विशेष ध्यान दिईएको छ ।

राजश्व परामर्श समितिको संयोजकको तर्फदेखि यस समितिमा रही सहयोग गर्नुहुने समितिका सदस्यहरु, प्र.प्र.अ श्री बिकास खनाल, वडा नं. २ वडा अध्यक्ष, श्री विनोद श्रीस, कार्यपालिका सदस्य श्री सकुन्तला पन्थी, सदस्य सचिव श्री झपिन्द्र घिमिरे सबै लाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

राजश्वका नीतिहरु

- संविधान बमोजिम स्थानीय तहलाई प्राप्त राजश्व सम्बन्धि अधिकारको प्रयोग गर्दै गाउँपालिकालाई आर्थिक रुपमा समृद्ध एवम् आत्मनिर्भर बनाउन राजश्वका सबै सम्भावना र क्षेत्रहरुको खोजि गर्दै प्रगतिशिल र समतामुलक ढंगले करका दरहरु निर्धारण गर्ने,
- सम्पत्ति करलाई पुर्ण रुपमा लागु गर्दै यसलाई व्यवस्थित र बैज्ञानिक बनाउन सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्ने,
- राजश्व चुहावट र छलि हुन नदिन आवश्यक कानुनी व्यवस्था गर्दै कर प्रशासनलाई चुस्त- दुरुस्त तुल्याउन उत्प्रेरणात्मक र दण्डात्मक दुवै तरिका अवलम्बन गर्ने,
- करदाता शिक्षालाई व्यापक रुपमा फैलाउँदै कर सम्बन्धि चेतनाको विकास गर्ने

चालु आ.व. २०८०।८१को समितिको कार्यप्रगति

यस आर्थिक वर्षमा राजश्व परामर्श समितिको १० वटा बैठकहरु बसी मुख्य रुपमा निम्न विषयहरुमा छलफल तथा निर्णय गरियो

छलफल तथा निर्णयका मुख्य विषयहरु

- १) राजश्व प्रशासन सुधार तथा सुदृढिकरण
- २) आय ठेक्का सञ्चालन तथा व्यवस्थापन
- ३) राजश्व चुहावट नियन्त्रण

४) राजश्वको दायरा विस्तार, राजश्वका दरको समसामयिक परिमार्जन तथा त्यसको कार्यन्वयन र व्यवस्थापन

राजश्वको मौजुदा अवस्था

आ.व. : २०८०/८१ अवधी : २०८०/०४/०१-२०८१/०२/३२		
क्र.सं.	राजस्व संकलन गर्ने कार्यालय	जम्मा
१	मालिका गाउँपालिका, गुल्मी	१८,१३,३८९.००
२	१ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	३,०६,८१५.४७
३	२ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	३,०७,९११.००
४	३ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	२,०३,९८६.००
५	४ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	२,४१,०५६.३८
६	५ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	४,१७,४२६.३३
७	६ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	३,६३,६५७.५०
८	७ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	३,६५,३६८.००
९	८ नं. वडा कार्यालय, गुल्मी	४,४८,५५३.८२
जम्मा		४४,६८,१६३.५०

आन्तरिक राजश्वको अनुमानित र यथार्थ विवरण

आर्थिक वर्ष	अनुमानित आय रु.	संकलित आय रु.	कैफियत
२०७४।७५	०	११,०२,३७९	
२०७५।७६	०	२६,२६,५२०	
२०७६।७७	२१,३०,०००	९४,४०,५२४	कोभिडको आम्दानी समेत
२०७७।७८	३२,००,०००	३७,०१,०७७	
२०७८।७९	४०,००,०००	३४,२९,६३४	
२०७९।८०	५०,००,०००	४७,१०,७४९	

राजश्वको मौजुदा अवस्थाको विश्लेषण:

चालु आ.व. २०८०-८१ मा कुल ५५ लाख राजश्व संकलनको अनुमान रहेकोमा चालु आ.व. २०८०।८१ को जेठ मसान्त सम्मको अभिलेख अनुसार कुल ४४,६८,१६३.५० राजश्व संकलन भएको छ ।, नदिजन्य पदार्थको राजश्व संकलनमा आय ठेक्का मार्फत संझौता भएकोमा संझौता बमोजिमको अन्तिम किस्ता रकम रु. ६८८६९२ राजश्व दाखिला गर्न बाँकी रहेको, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क वापतको राजश्व रकम सबै प्राप्त भई नसकेको र आ.व. को अन्तिम महिना असार को नियमित राजश्व संकलन बाँकी रहेको परिपेक्षमा यस आ.व. मा लक्ष्य भन्दा केहि बढि नै राजश्व संकलन हुने विषयमा आश्वस्त हुन सकिन्छ ।

राजश्व परिचालनमा देखियका समस्याहरु

संविधान अनुसार स्थानिय तहलाई प्राप्त स्थानीय कर सम्बन्धि अधिकारको कार्यान्वयनमा देहाय बमोजिमका समस्याहरु देखापरेका छन् ।

- सबै जनतालाई करको दायरामा ल्याउन नसकिएको, कानुन बमोजिमको कर तिर्नु प्रत्येक नागरिकको कर्तव्य हो भन्ने धारणाको विकास हुन नसकेको,
- प्रगतिशिल एवम् समतामुलक करका सिद्धान्तहरु लागु गर्न नसकिएको । समान कर को सिद्धान्त लागु गरिदा गरिब एवम् विपन्न वर्ग मर्कामा परिरहेको तर सम्पन्न वर्ग बाट क्षमता अनुसारको कर संकलन हुन नसकेको,
- संकलित राजश्व रकम समयमै गाउँपालिकाको राजश्व आम्दानी खातामा दाखिला हुन नसकेको ,
- सबै कर दातालाई करको दायरामा ल्याउन नसकिएको,
- राजश्व संकलनको लागि सफ्टवेरको पूर्ण प्रयोग मा सफ्टवेर अद्यावधिकको क्रममा रहेको र प्रयोग गर्ने जनशक्तिमा दक्षता बृद्धि गर्न नसकिएको
- सबै नागरिकमा राज्यलाई कर तिर्नु पर्छ भन्ने भावनाको विकास हुन नसकेको,

राजस्व संकलनमा सुधारका सम्भावनाहरू

- करदाताहरूमा क्रमिक रूपमा कानून बमोजिम कर तिर्नुपर्छ भन्ने चेतनाको विकास हुँदै गएको
- सम्पत्ति कर ,वहाल कर ,व्यवसायकर सम्बन्धि कार्यविधि गाउँकार्यपालिका बाट स्वीकृत भई कार्यन्वयनमा रहेको ,
- वडा कार्यालय एवम् अन्य कर संकलनको लागि जिम्मेवार निकायबाट तोकिएको अवधि भित्र राजस्व दाखिला गर्ने बानीको विकास हुँदै गएको
- राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी र पारदर्शी तुल्याउन सफ्टवेर विकासमा जोड दिईएको,
- दरबन्दी अनुसार को कर्मचारिको व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा ध्यान दिईएको
- बजेट विनियोजनमा समेत राजस्व संकलन क्षमतालाई विश्लेषण गरिएकोले राजस्व चुहावट र छलिलाई न्युनिकरण गर्न सकिने ।
- राजस्व चुहावट नियन्त्रणको लागि समय समयमा अनुगमन गर्ने र दोषीलाई कानुनी दायरामा ल्याउने कार्यमा जोड दिईएको।

निष्कर्ष तथा सुझावहरू

- करका दर ,क्षेत्र सिद्धान्त र दायरा सम्बन्धमा तालिम तथा अभिमुखिकरण गोष्ठीहरू सञ्चालन गर्नु पर्दछ , राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी र पारदर्शी तुल्याउन सफ्टवेरको विकासमा जोड दिएको वर्तमान सन्दर्भमा राजस्वका क्षेत्र पहिचान गरि पहिचान गरेको क्षेत्रहरूमा करको दायरा फराकिलो बनाउदै सबै किसिमका करदाताहरूको योगदान रहने गरि करका दरहरू तोक्नुपर्दछ ।,
- दरबन्दी अनुसारको कर्मचारी व्यवस्था गर्ने,

- संविधान वमोजिम स्थानिय तहलाई प्राप्त अधिकारको प्रयोग गर्दै गाउँपालिकालाई आर्थिक रुपमा समृद्ध एवम् आत्मनिर्भर बनाउन राजश्वका सबै सम्भावना र क्षेत्रहरुको खोजी गर्दै प्रगतिशिल र समतामुलक ढंगले करका दरहरु निर्माण गर्ने,
- एकिकृत सम्पत्ति करलाई पुर्णरुपमा कार्यान्वयन गर्दै यसलाई व्यवस्थित र बैज्ञानिक बनाउन सुचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग गर्ने,
- राजश्व छलि र चुहावट हुन नदिन आवश्यक कानुनी व्यवस्था गर्दै कर प्रशासनलाई चुस्त दुरुस्त तुल्याउन उत्प्रेरणात्मक र दण्डात्मक दुबै तरिकाहरु अवलम्बन गर्ने,
- करदाता शिक्षालाई व्यापक रुपमा फैलाउँदै कर सम्बन्धि सचेतना विकास गर्ने।

धन्यवाद !